

مركز فرهنگي علوم اسلامي دهخدايي
دفتر تبليغات اسلامي حوزه علميه قم

سال پنجم شماره ۱۶۱۹ - شنبه ۱۳۹۵/۹/۲۳

دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهش و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

رییس مرکز فرهنگی و هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم مطرح کرد:

گزارشی از فعالیت های مرکز فرهنگی و هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

کرد و حتی در این زمینه اقداماتی را شروع کرده ایم. حسنی با اشاره به تفاهم نامه های مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم گفت: تفاهم نامه هایی را با دانشگاه امام حسین (ع)، معاونت فرهنگی جامعه الزهراء (س)، اداره کل پژوهش های صدا و سیما، مرکز مطالعات راهبردی فضای مجازی تنظیم و یا امضا کرده ایم که در حوزه های مربوط به هنر و رسانه کارهای مشترکی را بتوانیم انجام دهیم و شایان ذکر است که برخی از آنها در حال انجام است.

* لزوم توجه به بعد پژوهشی آثار هنری طلاب

وی از افزایش بعد پژوهشی به جشنواره های مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم خبر داد و گفت: در دوره گذشته جشنواره فیلم، بخش نقد و پژوهش را اضافه کردیم و آثار خیلی خوبی به دبیرخانه این جشنواره رسید، چرا که معتقدیم مأموریت اصلی و مهم طلاب در ورود به عرصه های رسانه، بحث شناخت، رمزگشایی، نقد و بررسی، پژوهش و هدایت گری است؛ خوب نیست که آثار تولید شده طلاب را در حوزه فیلم نامه نویسی، کارگردانی و تهیه کنندگی ببینیم و آثار مربوط به قلمشمان را که نقد و پژوهش است، مشاهده نکنیم.

رییس مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با تأکید بر لزوم حمایت جدی از مطالعات نظری هنر اظهار داشت: انجمنی تحت عنوان انجمن مطالعات نظری هنر در این مرکز وجود دارد که کار این انجمن اساساً نظری، تئوریک و پژوهشی است؛ در ابتدای شکل گیری این انجمن، استقبال خوبی صورت گرفته و فعالیت هایی هم آغاز شده است، اما این فعالیت ها نیاز به حمایت جدی تری دارد و طرح های خیلی خوبی وجود دارد، اما به دلیل این که حمایت لازم صورت نمی گیرد، گلابه مند هستند و علت اصلی آن محدود شدن منابع مالی کشور و به تبع آن دفتر تبلیغات اسلامی است.

وی افزود: باید تعامل و همکاری در این زمینه صورت بگیرد؛ فارغ التحصیلان خوبی در حوزه های مربوط به حوزه های تئوریک و نظری هنر در قم و سراسر کشور و حتی خارج از کشور در میان طلاب داشته ایم، که انجمنی را تشکیل داده اند و نیاز است که هم از طریق قطب مربوطه و هم از سوی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی مورد حمایت قرار گیرند؛ این مسأله ظرفیت بسیار خوبی است و طرح هایی که ارائه کرده بودند، در حوزه های مربوط به نسبت هنر و دین مورد نیاز کشور است.

در حوزه کتاب آرای دینی به دبیرخانه همایش رسیده که از تنوع خوبی برخوردار است.

حسنی گفت: در سایر ادارات هنری دیگر بعضاً کارهای پژوهشی داشته ایم که اثر سه جلدی از استاد مجاهدی اخیراً به چاپ رسید و جامع ترین اثر در حوزه تبارشناسی شناخت نسبت روحانیت و عرصه شعر است.

رییس مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با اشاره به استقبال طلاب از سلسله نشست های حکمت هنر اظهار داشت: از دیگر فعالیت های این مرکز می توان به برگزاری سلسله نشست های تخصصی در حوزه حکمت هنر اشاره کرد که شروع شده و در دوره اول در خدمت حضرت آیت الله حائری شیرازی هستیم و استقبال خوبی شده است.

* اعلام آمادگی مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی نسبت به تولید منابع درسی سواد رسانه

وی به سخنان مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور درباره اهمیت سواد رسانه پرداخت و تصریح کرد: نشست های تخصصی در حوزه های دیگر اعم از سواد رسانه را در دست اقدام داریم؛ در حوزه انجمن سواد رسانه هم تولیدات پژوهشی را کلید زده ایم؛ آیت الله اعرافی در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه تأکید کردند که باید همه طلاب را در زمینه سواد رسانه درگیر کنیم و باید جزو دروس حوزه قرار گیرد که مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم در راستای تولید منابع آن اعلام آمادگی

رییس مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با اشاره به اهمیت پرداختن به سواد رسانه در حوزه های علمیه گفت: مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم در راستای تولید منابع آن اعلام آمادگی کرد و حتی در این زمینه اقداماتی را شروع کرده ایم.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، محمد حسنی رییس مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم در محل دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم برگزار شد، به ارتباطات میان حوزه هنر و پژوهش پرداخت و اظهار داشت: در حوزه هنر و رسانه، فیلم سازان، تولیدکنندگان انیمیشن یا نویسندگان رمان و داستان و شاعران اولاً و بالذات مصرف کننده حوزه های پژوهشی هستند و باید در حوزه کاری خود به آثار پژوهشی مراجعه کرده و مطالعه کنند. وی گفت: مصرف دیگر کارهای پژوهشی در حوزه هنر، عصاره و خواندنی کردن آنها است؛ در نشریات مرکز فرهنگی هنری به ویژه نشریه پیام زن این اتفاق می افتد که به عنوان مثال یک اثری کار و پژوهش شده که عصاره می شود و مورد استفاده قرار می گیرد.

رییس مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تصریح کرد: ارتباطات دیگری در حوزه هنر و پژوهش وجود دارد: همایش پژوهشی کاربردی «کتاب آرای دینی در فرهنگ و تمدن اسلامی» را ه هفته آینده برگزار خواهیم کرد که نمایشگاه آن از روز یکشنبه ۲۸ آذرماه ۹۵ در مرکز همایش های غدیر و نگارستان اشراقی برگزار خواهد شد که آثار خوبی جمع آوری شده و همچنین آثار بسیار خوبی به دبیرخانه این همایش آمده است و داوران ما که از فحول حوزه هنرهای تجسمی و کتاب آرای بودند، از این آثار شگفت زده شدند.

وی به گزارشی از فعالیت های هنری پژوهشی مرکز فرهنگی هنری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم اشاره و افزود: یک سلسله همایش هایی تحت عنوان همایش هنر و تبلیغ طراحی شده که پژوهشی کاربردی است و هر دو سال یکبار برگزار و محصولات آن ارائه می شود؛ این سلسله همایش ها، در دوره اول کلی بود و قرار شد که از دوره دوم به بعد موضوع محور شود که در این دوره، موضوع کتاب آرای دینی انتخاب شد و در دوره های آینده موضوعاتی در حوزه های رسانه، سینما و سایر هنرها خواهیم داشت. در این دوره بیش از ۵۰ اثر پژوهشی اعم از کتاب و مقاله و پایان نامه مشخصاً

سر دبیر مجله آینه پژوهش:

نبود قانون نشر الکترونیک معضل اصلی ناشران و مجلات است

از بنیان گذاران مجله حوزه با بیان این که اگر پشتیبانی آقای عبایی نبود، مجله حوزه بیرون نمی آمد، افزود: چهار شماره از مجله حوزه که چاپ شده بود آیت الله آذری قمی در مسجد امام گفت مجله حوزه از کتب ضاله است و نباید بیرون بیاید و سال ها بعد در دیداری که با ایشان داشتم گفت که من مجله را نخوانده بودم و به من گفتند که مجله بر خلاف اصول حوزه است و من این فتوا را دادم. وی با بیان این که ما وقتی به مجله حوزه آمدم در آخر مجله دو بخش به نام پژوهش های در آستانه نشر و یک بخش پژوهش های منتشر شده را درست کردم و وقتی از مجله حوزه بعد از شماره ۳۶ بیرون آمدم، به فکر تشکیل یک مجله نقد افتادم و به مجله کیهان فرهنگی رفتم و در کشمکش در آخر به توافق نرسیدیم و بعد به سراغ دفتر تبلیغات اسلامی آمدم و مجله آینه پژوهش را تأسیس کردیم.

محقق و پژوهشگر حوزوی با بیان این که ما از تمام مسؤولان دفتر تبلیغات اسلامی متشکریم که هم پشتیبانی مالی و هم فرهنگی و هم شخصیتی کردند، تصریح کرد: در مقابل برخی می گفتند این مجله غیبت مکتوب است و حرام است و ما با استدلال ثابت کردیم که این نقدها غیبت نیست. وی با بیان این که آینه پژوهش به این راحتی به ۱۶۰ شماره نرسیده است و بیش از ۷۰ درصد مقالات این مجله را در ابتدا خود من با نام های مختلف از جمله مهدوی راد، غلامی، علی محمد علوی، علی محمد محمدی و یک اسم دیگر که مخفیانه است نوشته ام، گفت: برخی می گفتند نقد نوشتن برکت نوشتن را از بین می برد ولی من بارها نوشته هایی از مقام معظم رهبری شنیدم که فرمودند چرا ما در حوزه نقد نداریم.

* به خاطر نویسی بزرگان حوزه خیلی کم توجه می شود

حجت الاسلام والمسلمین مهدوی راد با بیان این که ما به خیلی از چیزها در حوزه علمیه توجه نداریم، اظهار داشت: ما به خاطر نویسی و انتقال تجربیات خیلی کم توجه می کنیم و کارهایی که در رابطه با مشروطه و انقلاب مستندسازی کرده اند یک غیرآخوند انجام داده است که ما در مجله آینه پژوهش این کار را شروع کردیم و با رنج بسیار تاریخ شفاهی حوزه را جمع آوری می کنیم.

درجه یک کشور در حال ورشکستگی هستند و ناشری مانند سخن که غول عرصه نشر بود، در حال حاضر در حال ورشکستگی است. وی افزود: یکی از دلایل ورشکستگی ناشران این است که خوانندگان کتاب خیلی کم شده اند و کسانی که کتاب می خوانند، هم زردگی داندو می کنند؛ اکنون در اصفهان مؤسسه ای راه افتاده که می گوید ما برای رضای خدا کتاب ها را در سایت می گذاریم.

حجت الاسلام والمسلمین مهدوی راد با بیان این که نشریات و مجلات در ایران مشکلات جدی دارند، گفت: هیچ مجله فرهنگی بدون پشتوانه مالی نمی تواند خود را اداره کند.

* فراز و نشیب مجلات علمی برای ورود به حوزه علمیه

وی با اشاره به سابقه مجلات در حوزه علمیه ابراز داشت: دفتر تبلیغات اسلامی در قم از پیشاتازان عرصه مجله است و اولین مجله هم با نام «حوزه» بیرون آمد؛ مجله حوزه بنابر طرح آیت الله حکیمی بود و ایشان تأکید داشتند که باید اول آموزش ببینید و بعد مجله حوزه را چاپ کنیم و اگر مجله نور علم بیرون نمی آمد، مجله حوزه در آن روزها شروع به کار نمی کرد.

سر دبیر مجله آینه پژوهش با بیان این که جایگاه مجلات علمی در حوزه جدی گرفته نشده است، گفت: مجلات جایگاه بالایی در کسب رتبه علمی در جهان دارند و حوزه باید به این بخش نگاه ویژه داشته باشد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین محمدعلی مهدوی راد، سر دبیر مجله علمی آینه پژوهش، در دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم که در سالن همایش های غدیر دفتر تبلیغات اسلامی قم برگزار می شود، با اشاره به جایگاه و اهمیت مجلات در فضای علمی اظهار داشت: ما هنوز هم جایگاه مجله علمی را در حوزه جدی نگرفته ایم و فرقی بین نشر الکترونیک و نشر کاغذی وجود ندارد. وی با اشاره به این که هر مرکز پژوهشی و تحقیقی جدی باید یک مجله داشته باشد، خاطر نشان کرد: مجلات از این جهت مهم هستند که متفکران اولین یافته های علمی جدید خود را در مجلات چاپ می کنند ولی ما هنوز در حوزه، یک کتابخانه درست برای مجلات نداریم.

حجت الاسلام والمسلمین مهدوی راد با بیان این که عربستان که از جهت علمی رتبه بالایی ندارد، ۱۶۵ مجله در حوزه علوم اسلامی و ۱۰ مجله ویژه میاحث قرآنی دارد، اظهار داشت: از مجلاتی که در رابطه باقرآن در سراسر جهان به چاپ می رسد، فقط ۵ درصد آن وارد ایران می شود.

مدیر کتابخانه تخصصی تفسیر و علوم قرآنی با بیان این که در حوزه مطالعات تمدن اسلامی تمام کشورها از جمله عربستان در تلاش هستند، اظهار داشت: عربستان مؤسسه ای به نام التأثير دارد که جریان شناسی جریان های روشنفکری را رصد می کند و متون غیر اسلامی را ترجمه می کند که علامت بی بردن آنان به اهمیت این حوزه است.

* قانون نشر الکترونیک باید نوشته و تصویب شود

سر دبیر مجله آینه پژوهش با بیان این که معضل بسیار مهمی که ما در عرصه مجلات داریم، عدم قانون لازم برای نشر الکترونیک است که باید دولت لایحه بدهد و مجلس تصویب کند، افزود: اکنون برخی از ناشران

رئیس مرکز تخصصی مهدویت:

نیازمند کار پژوهشی اساسی در زمینه نظریه پردازی و توسعه دانش هستیم

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، حجت الاسلام والمسلمین کلباسی از دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی بازدید کرد و با حضور در غرفه روابط عمومی، ضمن تشکر از همه دست اندرکاران برای نمایشگاه، اظهار داشت: برپایی چنین نمایشگاهی هایی بسیار مؤثر است چرا که تولیدات و فعالیت های که انجام می شود، باید عرضه شود و به اطلاع عموم مردم برسد. وی با بیان اینکه رشد علم در نشر آن است، گفت: نشر علم موجب توسعه آن می شود و اگر دانش توسعه نیابد در واقع در همان گام نخست مانده است و این امر پسندیده ی نیست.

رئیس مرکز تخصصی مهدویت افزود: اطلاع رسانی در این زمان که هر لحظه با پدیده های جدید مواجه هستیم لازم است لذا باید اطلاع رسانی به هر شکل ممکن صورت بگیرد. وی تصریح کرد: این نمایشگاه فرصتی است تا مجموعه های مرتبط با دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه خود را نشان و دستاوردها و اقداماتشان را به نمایش بگذارند.

حجت الاسلام والمسلمین کلباسی به ضرورت برپایی نمایشگاه ها پرداخت و گفت: برپایی چنین نمایشگاهی آثاری و برکاتی فراوانی مانند تکامل فعالیت ها و جلوگیری از فعالیت های تکراری دارد.

وی ادامه داد: در بازدید از این نمایشگاه شاهد آن بودیم که آثار تمام مراکز و پژوهشکده ها به ویژه پژوهشکده مهدویت بسیار خوب، به روز و از روی اندیشه و تحقیق بوده است.

قائم مقام ستاد اقامه نماز گفت: در عرصه نظریه پردازی و توسعه تخصص و دانش باید کارهای پژوهشی پایه ای و اساسی انجام بگیرد و در این زمینه ارتباط با مجامع علمی و پژوهشی می تواند بسیار مؤثر و مفید باشد.

رئیس مرکز تخصصی مهدویت گفت: در عرصه نظریه پردازی و توسعه تخصص و دانش باید کارهای پژوهشی پایه ای و اساسی انجام بگیرد و در این زمینه ارتباط با مجامع علمی و پژوهشی می تواند بسیار مؤثر و مفید باشد.

سر دبیر مجله علمی پژوهشی «کاوشی نو در فقه» مطرح کرد؛

کم توجهی به اندیشه های حوزه در نظام اسلامی

سر دبیر مجله علمی پژوهشی «کاوشی نو در فقه» با اشاره به موانع جا نیفتادن مقاله نویسی فقهی در حوزه علمیه، کم توجهی به اندیشه ها و خروجی های علمی حوزه علمیه در نظام را از مهم ترین عوامل دانست.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین سیف الله صرامی، سر دبیر مجله علمی پژوهشی «کاوشی نو در فقه» در حاشیه دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم که در سالن همایش های غدیر برپا شده است، با تیریک میلاد پیامبر(ص) اظهار داشت: مقاله نوشتن در رابطه با فقه در اوایل انقلاب کار به هنجاری در حوزه علمیه نبوده است و کسانی که این سبک را در حوزه جا انداخته اند کار بسیار دشواری را انجام دادند و باید از آنها تجلیل می شد.

حجت الاسلام والمسلمین صرامی با بیان این که مجله کاوشی نو در فقه تاکنون در ۸۱ شماره به چاپ رسیده است، ابراز داشت: از شماره ۷۵ این مجله به درجه علمی پژوهشی تبدیل شده است و از میان خیل عظیم مقالاتی که برای این مجله ارسال می شود، بهترین مقالات از حیث محتوا و شکل برای چاپ انتخاب می شود. وی با بیان این که مقاله نویسی به صورت استاندارد در پیکره اصلی حوزه بومی سازی نشده و جا نیفتاده است، گفت: دو مانع مهم برای نوشتن مقاله به ویژه در حوزه فقه وجود دارد و با توجه به جایگاه علمی مقاله در عصر حاضر مقاله نویسی باید به صورت جدی در حوزه دنبال شود.

رئیس پژوهشکده فقه و حقوق پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی یک علت را مربوط به حوزویان دانست و افزود: ما در حوزه علمیه با وجود تشکیل نظام جمهوری اسلامی و آمدن فقه در صحنه اجتماع، هنوز وضعیت مناسبی نداریم زیرا برای حوزویان موضوع شناسی خوبی صورت نگرفته و سوالات درستی در مقابل حوزه قرار نگرفته است. وی با بیان این که نوعی ناامیدی در حوزویان به دلیل عدم توجه به افکار حوزوی در جامعه علمی کشور وجود دارد، اظهار داشت: این که از داده ها و اندیشه هایی که در حوزه است تا چه اندازه مسؤولان استفاده کرده اند و چه استقبالی از این

اندیشه ها شده است باید مورد توجه باشد. حجت الاسلام والمسلمین صرامی مانع دیگر عدم رشد مجلات علمی در حوزه را وارداتی بودن استانداردهای مجلات علمی دانست و افزود: خیلی از اندیشه ها و افکار بلند حوزوی با این استانداردها جور نمی شود و نمی توانند در چارچوب مجلات علمی پژوهشی این اندیشه ها را عنوان کرد و باید این استانداردها را بومی سازی کنیم.

در گفتگو با کارشناس گروه مسائل فقهی و حقوقی پژوهشکده فقه و حقوق مطرح شد:

مراسم رونمایی از آثار گروه مسائل فقهی و حقوقی در دی ماه سال جاری برگزار می شود

مسئله روابط مرد و زن در جامعه اسلامی» و کتاب «قراردادهای الکترونیکی از دیدگاه فقه امامیه و حقوق مدنی» کارشناس گروه مسائل فقهی و حقوقی پژوهشکده فقه و حقوق گفت: آثاری که مراحل پایانی خود را می گذرانند و انشاءالله در سال آینده به چاپ خواهند رسید، عبارتند از: «تأثیر دیدگاه های فقهی بر قوانین کیفری»، «مالکیت فضای محاذی زمین و احکام بهره برداری از آن» و «تحلیل فقهی دولت و ضمان اقدامات آن».

وی افزود: موضوع چند تحقیق جدید هم در گروه تصویب شده است و در حال انجام مراحل تصویب طرح و انعقاد قرارداد با محققین آن است؛ از جمله: «بازیگری در نقش معصومان و مقدسان از نگاه فقه امامیه» و «بررسی فقهی مسئله حضور زنان در ورزشگاه ها»

دستاوردهای گروه فلسفه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

تشریح شد

برگزاری بیش از یک صد نشست و کرسی علمی و چاپ ۵۲ اثر به زبان فارسی و ۱۱ اثر به زبان عربی از فعالیت های گروه فلسفه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به شمار می رود.

دستاوردهای گروه فلسفه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به این شرح است: گروه فلسفه سیاسی یکی از سه گروه پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی است. نخستین فعالیت های این گروه به نیمه دوم دهه هفتاد شمسی می رسد. این گروه در زمان تأسیس، تنها گروه فلسفه سیاسی فعال و نخستین گروه فلسفه سیاسی در ایران به شمار می رود.

حدود یک صد طرح پژوهشی تاکنون در گروه فلسفه سیاسی تحقیق شده است که کمی بیش از نیمی از آنها به چاپ رسیده است. طرح های پژوهشی: (۱) اندیشه سیاسی متفکران مسلمان، (۲) حکمت سیاسی متعالیه، (۳) حکمت سیاسی مشاء، (۴) فلسفه سیاسی اشراق، (۵) فلسفه سیاسی معاصر، (۶) وحی در فلسفه سیاسی اسلامی و (۷) فلسفه علم سیاست در میان مباحث نوآورانه و ابتکاری این گروه است. هم اینک مسأله ارتقای کارآمدی نظام سیاسی از منظر فلسفه سیاسی را در همکاری با قطب های فکری - فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم در دستور کار خود قرار داده است.

این گروه برگزاری بیش از یک صد نشست و کرسی علمی را در کارنامه خود دارد. همچنین بیش از دوازده نقد کتاب در حوزه فلسفه سیاسی و حدود ده کارگاه پژوهشی را برگزار کرده است.

نخستین همایش سیاست متعالیه از منظر حکمت متعالیه در سال ۱۳۸۷ با اشراف حضرت آیت الله جوادی آملی از جمله فعالیت ها و دستاوردهای این گروه است. از این مجموعه تاکنون ۱۳ اثر به چاپ رسیده و منتشر شده است و آثار جدیدتری در دست چاپ دارد. همچنین تاکنون ۲۷ اثر از آثار گروه به صورت دیجیتال منتشر شده که در سامانه پژوهان در دسترس است.

گفتنی است تاکنون ۵۲ اثر به زبان فارسی و ۱۱ اثر به زبان عربی به چاپ رسیده است. برنامه ریزی برای برگزاری دومین همایش سیاست متعالیه از منظر حکمت متعالیه و نیز هم اندیشی صاحب نظران عرصه فلسفه سیاسی در برنامه های آتی گروه فلسفه سیاسی است. همچنین گروه فلسفه سیاسی به عنوان نخستین گروه فلسفه سیاسی در ایران بر آن است دو فصلنامه فلسفه سیاسی را راه اندازی و منتشر سازد.

بررسی پروژه چستی تمدن اسلامی در عصر حاضر در گفت و گو با حجت الاسلام والمسلمین دکتر حبیب الله بابایی

رئیس مرکز مطالعات اجتماعی و تمدنی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به تبیین پروژه چستی تمدن اسلامی در عصر حاضر پرداخت.

دکتر حبیب الله بابایی رئیس مرکز مطالعات اجتماعی و تمدنی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تاکنون این کتاب ها منتشر شده است:

۱. تأویل عرفانی و تفسیر باطنی، (انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۹۴)؛
۲. رنج عرفانی و شور اجتماعی، (انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۳)؛
۳. کاوش های نظری در الهیات و تمدن، (پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۳)؛
۴. جدلیه العمل و النظر (ترجمه کاوش های نظری در الهیات و تمدن)، (مرکز الحضاره لتنمیة الفكر الاسلامی، بیروت، ۲۰۱۴)؛
۵. آیین عرفی، جستارهای انتقادی در بنیادهای سکولاریسم، (مقاله «سکولاریسم معنوی، مناسبات سکولاریسم و معنویت در عصر جدید»، با همکاری دیگر محققان و مولفان، به کوشش مهدی امیدی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۰)، (کتاب برگزیده فصل جمهوری اسلامی سال ۹۰)؛
۶. تمدن و تجدد در اندیشه معاصر عرب (مقاله «تمدن در اندیشه نو اصلاح

عربی)، با همکاری دیگر محققان و مولفان، (پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم، ۱۳۹۰)؛
۷. حکمت اشراق (تدوین یک جلد از مجموعه درس های اشراق استاد یدالله یزدان پناه، ۲۵ جلسه)، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه با همکاری سمت، (۱۳۹۰)؛
۸. جستاری نظری در باب تمدن (پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم، ۱۳۸۶).

وی همینک پروژه چستی تمدن اسلامی در عصر حاضر را به عنوان موظفی پژوهشی پژوهشگاه در دست انجام دارد. دکتر بابایی به بیان چستی تمدن اسلامی در عصر حاضر اشاره و اظهار داشت: به رغم همه تلاش‌هایی که در مورد تمدن‌شناسی و احیانا تمدن‌سازی انجام گرفته، مفهوم تمدن اسلامی و چستی آن همچنان در ابهام مانده است و تکتک در گفتار جز به پراکندگی و التقاط در معنا و ماهیت تمدن و چستی اسلامی بودن تمدن نیافزوده است. گاهی منظور از تمدن اسلامی، حکومت اسلامی بوده که ادبیات امام راحل را می‌توان بدین معنا تأویل برد؛ گاهی هم منظور از تمدن اسلامی توسعه و پیشرفت ایرانی و اسلامی است که بیانات مقام معظم رهبری در سال‌های اخیر بر همین معنا متمرکز بوده است؛ برخی هم مانند هانتینگتون از تمدن اسلامی، فرهنگ اسلامی را مد نظر داشته‌اند؛ بعضی از اندیشمندان هم (مانند حسین نصر) تمدن اسلامی را در معنای تاریخی و مفهوم سنتی آن جستجو می‌کنند و مراد از تمدن اسلامی را همان تمدن تبلور یافته مسلمانان در گذشته می‌دانند؛ کسانی هم از منظر قرآنی و روایی به تمدن نگاه کرده‌اند و آن را با امت اسلامی یکی می‌انگارند.

وی افزود: اشتراک لفظی و ابهام در معنا و ماهیت تمدن اسلامی عملاً موجب التقاط در گفتار و تشتت در عمل مسلمانان گردیده است. همین آشفتگی در ادبیات تمدنی موجب شده است که اولویت‌ها در تصمیمات کلان مسلمانان در پرده بماند و متن و حاشیه‌های تمدن اسلامی درهم آمیخته شود. از این‌رو، گاه بر معنویت و تمدن معنوی تأکید شده، گاه بر علم و پیشرفت به مثابه محور و ملاک فرایند تمدنی اصرار گردیده، و گاهی هم بر اقتصاد و محوری بودن آن در تمدن اسلامی پافشاری شده است.

ابهام در اینکه متن و حاشیه، اصول و فروع، و عناصر ثابت و متغیر در تمدن اسلامی چیست، به تناقضات کلانی در ساحت‌های اجتماعی منجر شده و ناکارآمدی‌های سیاسی، اقتصادی، و فرهنگی را در دوچندان کرده است.

رئیس مرکز مطالعات اجتماعی و تمدنی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: علاوه بر این، آنچه این وضعیت آشفتنه معنایی و ماهوی را مضاعف ساخته است، وضعیت درهم تنیده و جهانی شده امروز است که بر پیچیدگی‌ها در تعریف و تبیین معنای تمدن اسلامی افزوده و پرسش‌های جدیدی را در نسبت میان تمدن و اسلام در شرایط جدید بوجود آورده است: آیا در وضعیت متکثر امروز، ساخت یک تمدن با هویت اسلامی متصور است؟ آیا می‌توان خلوص تمدنی و تمدن توحیدی را در وضعیت چندفرهنگی دنیای امروز حفظ کرد؟ اساساً تفاوت ماهوی تمدن اسلامی در شرایط عصر جدید با تمدن اسلامی در گذشته مسلمانان چیست و عناصر ممیز آن کدام است؟

وی در پایان خاطرنشان گفت: پژوهش حاضر، در صدد پاسخ به همین ابهام و تبیین چستی تمدن اسلامی و ماهیت آن در وضعیت جهان امروز است تا بتواند با تبیین مولفه‌های تمدن اسلامی و تعیین متن و حاشیه‌های آن، زمینه را برای مطالعه در باب امکان و فرایند ساخت یک تمدن بر پایه اسلام را معلوم نموده و ابهامات الگوی تمدن اسلامی در عصر متکثر معاصر را تا حدی برطرف سازد.

در گفتگو با مدیر گروه دانش های وابسته به فقه صورت گرفت؛

گزارشی از فعالیت های گروه دانش های وابسته پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در یک سال گذشته

مدیر گروه دانش های وابسته به فقه گفت: در حال حاضر ۸ طرح در دست انجام و ۳ کرسی در دستور کار گروه دانش های وابسته به فقه است.

متن گفتگو با حجت الاسلام والمسلمین خادمی کوشا مدیر گروه دانش های وابسته به فقه را در ذیل می‌خوانیم؛
گروه دانش های وابسته به فقه، از سال گذشته تا کنون فعالیت پژوهشی ذیل را در دست انجام داشت که برخی به پایان رسیده و برای انتشار فرستاده شده است و برخی دیگر هنوز در حال انجام است. طرح های پژوهشی انجام شده عبارتند از:

۱. مآخذ شناسی جامع فقه اسلامی که عهده دار معرفی منشورات فقهی در جهان اسلام است و توسط فاضل ارجمند آقای محمد نوری به انجام رسید.
۲. نظریه پردازی در فقه واصول (مجموعه گفتگو ها) که به کوشش حجت الاسلام شفیع جمع آوری گردیده است.
۳. طرح های دیگری که در دست انجام است، عبارتند از: فلسفه علم اصول فقه، مبانی کلامی علم اصول، روش های علم اصول، باز خوانی اصل برائت با تکیه بر امتنائیت آن، قواعد استظهار، قاعده وزر، قاعده اذن شرعی، دانشنامه اصولیان شیعه جلد ۳.
۴. علاوه بر طرح های فوق، کرسی های نقد علمی متعددی را نیز در دستور کار دارد از جمله: بررسی جایگاه فقهی و حقوقی شورای نگهبان، نقد اعتباری بودن قضایای فقهی و اصولی، قلمرو عرف در مسائل مستحدثه.

در گفتگو با حجت الاسلام والمسلمین علی اکبریان مدیر گروه فلسفه فقه و حقوق تشریح شد؛

فعالیت های انجام شده در گروه فلسفه فقه و حقوق در سال ۹۵

۱. به اتمام رساندن تحقیق «اندیشه کلامی عصمت، پیامدهای فقهی و اصولی» که چاپ شده است و «در آمدی بر فلسفه احکام، کار کردها و راه های ساخت» که آماده نشر است.
۲. امید است تحقیق «مکتب فقهی محقق اردبیلی» تا پایان امسال برای معاونت پژوهشی ارسال شود، و مقاله «تقدتضاد و تراز» در مجله فقه به چاپ برسد.
۳. امید است دو تحقیق «احتیاط، رگه ها و ریشه ها» و «روش های بهره گیری از اهداف دین در اجتهاد» تا پایان امسال برای شورای پژوهشی نهایی آماده شوند.
۴. پروژه های دیگری نیز بدین شرح در گروه در حال اجراست: «تاثیر شرایط اجتماعی بر اجتهاد»، «حجیت و کار آمدی»، «ساختار علم فقه»، «مبانی انسان شناسی علم فقه»، «شستش های فلسفه فقه»، «جایگاه مبانی کرامت انسان در استنباط»، «تاثیر اخباری گری بر فقه رایج»، «نقش عدالت در قانونگذاری در حکومت اسلامی».

یک اثر چاپ شده، یک اثر آماده نشر، چاپ یک مقاله، ارسال دو تحقیق به شورای پژوهشی از فعالیت های پژوهشی این گروه به شمار می رود و هشت پروژه پژوهشی دیگر این گروه نیز در حال اجرا است.

حجت الاسلام والمسلمین علی اکبریان مدیر گروه فلسفه فقه و حقوق در گفت و گویی به بیان فعالیت های گروه فلسفه فقه و حقوق در سال ۹۵ تا کنون پرداخت که متن آن را از پیش رو می‌گذرانیم؛

۱. به اتمام رساندن تحقیق «اندیشه کلامی عصمت، پیامدهای فقهی و اصولی» که چاپ شده است و «در آمدی بر فلسفه احکام، کار کردها و راه های ساخت» که آماده نشر است.

گزارشی از نوآوری ها و دستاوردهای گروه مطالعات اجتماعی تمدنی در سال ۹۵

نوآوری ها و دستاوردهای سال ۹۵ گروه مطالعات اجتماعی تمدنی تشریح شد.

دستاوردهای گروه مطالعات اجتماعی تمدنی در سال ۹۵ به شرح ذیل است:

۴. مسئولیت برگزاری کمیسیون سیر تکوین تمدن نوین اسلامی و برگزاری دو پیش همایش و یک همایش اصلی همزمان با هفته تمدن نوین اسلامی (این برنامه با مشارکت حداکثری صاحب نظران تمدن در حال فعالیت است)
۵. هسته های علمی عدالت پژوهی و جهان اسلام (شاخصه این هسته ها بررسی موضوعات مربوطه به صورت تیمی و مباحثه ای می باشد).
۶. برگزاری نشست قرآن و تمدن (حضور اساتید و نخبگان حوزه های قرآن و تمدن به صورت گزینشی نه عمومی)
۷. ایجاد گروه تلگرام (معرفی کتاب های به روز و دست اول در حوزه های تمدنی و اجتماعی، معرفی همایش های ملی و بین المللی، معرفی اساتید و مراکز تمدنی و اجتماعی)

۱. شناسنامه و نقشه حرکت علمی مرکز مطالعات اجتماعی و تمدنی در افق ده ساله (مقدمه، چهارچوب مفهومی، اسناد راهبردی پایه و هسته های مطالعاتی)
۲. جلسات مشترک با مسئولین موسسه امام موسی صدر جهت برگزاری نشست علمی با عنوان «اندیشه تمدنی امام موسی صدر»
۳. برگزاری دو نقد کتاب ارزشمند در حوزه مطالعات فرهنگی و اجتماعی با عناوین «دین در زمانه و زمینه مدرن تألیف دکتر علیرضا شجاعی زند» و «شاخص های دینداری تألیف دکتر مهدی مهریزی» (شاخصه های این دو نشست بررسی دو کتاب از کتاب های به روز در حوزه اجتماعی)

روز سوم دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

